

Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Finansdepartementet

Yttrande över lagrådsremissen En ny funktion för operativ krishantering i den finansiella sektorn

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Bakgrund och innehållet i förslaget

Förslagsställaren föreslår att det införs en ny funktion för operativ krishantering som ska hantera allvarliga driftsstörningar i det finansiella systemet och motverka att sådana kriser eskalerar. Förslagsställaren anger att krishanteringsfunktionen inte inordnas i en myndighet och att funktionen inte tar över några formella befogenheter från deltagarna. Vidare föreslås att Riksbanken ska få ansvaret att leda krishanteringsfunktionen och att Finansinspektionen, Riksgäldskontoret och vissa företag i den finansiella sektorn ska ingå i funktionen. Riksbanken ska även få bjuda in andra aktörer som har kunskaper eller resurser som är av betydelse för funktionen att medverka i dess verksamhet. Därutöver föreslås att myndigheter och företag som medverkar i krishanteringsfunktionen ska, trots sekretess eller tystnadsplikt, lämna de uppgifter som behövs för funktionens verksamhet till någon annan som medverkar i den verksamheten.

Förslagsställaren anger att sekretess till skydd för uppgifter om enskildas intressen ska gälla i en myndighets verksamhet med att medverka i krishanteringsfunktionen. Riksbanken föreslås därutöver få en skyldighet att samverka med Finansinspektionen, Riksgäldskontoret, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och andra relevanta myndigheter i frågor som rör frestdida krissituationer och höjd beredskap.

Förslaget till lagrådsremiss följer av en promemoria som tidigare har tagits fram och remitterats i ärendet, vilken Regelrådet yttrade sig över 15 maj 2024 (RR 2024-50).

Konsekvenser för företag

Förslagsställaren anger att vilka aktörer som ska medverka och omfattningen av deras medverkan kan skilja sig åt beroende på vilken slags krissituation som uppstår, varför det anges som svårt att uppskatta antalet aktörer. Enligt förslaget om en ny krishanteringsfunktion ska de företag av särskild betydelse för genomförandet av betalningar, som omfattas av Riksbankens föreskrifter, ingå i krishanteringsfunktionen. Förslagsställaren anger att föreskrifterna idag omfattar ett tiotal enskilda företag såsom värdepapperscentraler och kreditinstitut. För det fall föreskrifterna ändras, kan antalet företag som omfattas komma att öka. Riksbanken föreslås få besluta att de företag som bedriver verksamhet som omfattas av Riksbankens övervakning ska ingå i funktionen. Förslagsställaren anger att det rör sig om ett fåtal företag, till exempel de börser och centrala motparter som finns i Sverige (Nasdaq

Stockholm Aktiebolag och Nordic Growth Market NGM Aktiebolag respektive den centrala motparten Nasdaq Clearing Aktiebolag).

Förslagsställaren bedömer att förslaget innebär begränsade effekter för företagens kostnader. Allvarliga driftsstörningar som krishanteringsfunktionen ska hantera avser situationer där samhällsviktiga finansiella tjänster slås ut eller får nedsatt funktionalitet. Det ska vara fråga om händelser som inte kan hanteras av företagen var för sig utan som kräver koordinerade åtgärder från flera offentliga och privata aktörer. Förslagsställaren anger att det rör sig om ett begränsat antal företag som tillhandahåller sådana kritiska finansiella tjänster och att det inte bedöms röra sig om några små eller medelstora företag. Utöver de resurser i form av personal som krävs för att delta i samverkan i krishanteringsfunktionens arbete bedömer förslagsställaren att samverkan i sig inte innebär några kostnader för deltagarna, även om det inte kan uteslutas att det kan krävas mindre insatser för att deltagandet ska kunna ske på ett sätt som säkerställer att krav på informationssäkerhet iakttas och att uppgifter som omfattas av tystnadsplikt inte röjs. Företagen kan även behöva anpassa vissa IT-system med anledning av förslaget om en ny krishanteringsfunktion. Förslagsställaren anger att den typ av medverkan som förslaget avser innebär planering, samordning och samverkan, inte konkreta åtgärder för återställande av infrastruktur, varför förslagen endast bedöms medföra att de privata företagens kostnader ökar i begränsad omfattning. Vad gäller de åtgärder som företagen vidtar inom ramen för krishanteringsfunktionen för att ta fram operativa verktyg vid driftsstörningar så är dessa frivilliga för företagen. Förslagsställaren anger att det därför är upp till företagen att avgöra i vilken omfattning de vill delta i detta arbete. Förslagsställaren anger att det är svårt att beräkna den samlade tidsåtgång och de kostnader som uppstår för ett företag.

Vidare anges att det vid en fredstida krissituation kommer att krävas mer arbete för de berörda företagen än vad som vanligtvis förväntas av dem. Förslagsställaren anger att ett sådant merarbete beror på vilken typ av händelse som inträffar och krisens varaktighet, men bedömer att företagen ändå skulle ha varit tvungna att lägga ner minst motsvarande tid på internt krishanteringsarbete. Vidare bedöms samverkan inom den nya krishanteringsfunktionen ge en bättre förmåga för sådana företag att snabbt och effektivt komma till rätta med allvarliga driftsstörningar. Förslagsställaren anger att det därför troligt att de sammanlagda kostnaderna för att hantera en kris med stöd av funktionen blir lägre än vad de skulle ha blivit om krisen hanterades enskilt av var och en av de berörda företagen.

Vad gäller påverkan på konkurrensen har Konkurrensverket framfört, i det tidigare samråd som ägt rum när promemorian remitterades, att olika typer av samverkan mellan konkurrerande företag kan medföra risker ut konkurrenssynpunkt. Förslagsställaren anger att Riksbanken enligt förslagen kommer att leda arbetet i den nya krishanteringsfunktionen och besluta om vilka företag som ska ingå i funktionen samt att Riksbanken, i samverkan med Finansinspektionen och Riksgäldskontoret, ska kunna bjuda in andra aktörer att medverka i funktionens verksamhet. Genom att dessa myndigheter ingår i krishanteringsfunktionen har myndigheterna förutsättningar för att se till att aktörer som står utanför funktionen inte missgynnas, anger förslagsställaren. Vidare bedöms också att Riksbanken har goda möjligheter att säkerställa att informationsutbytet inom funktionen inte får konkurrensbegränsande effekter i förhållande till andra företag. Förslagsställaren bedömer därför att förslagen inte påverkar konkurrensen mellan de företag som verkar på finansmarknaden.

Motivering till Regelrådets ställningstagande

Regelrådet konstaterar att kompletteringar har gjorts jämfört med den tidigare version av förslaget som Regelrådet yttrade sig över (RR 2024-50), samtidigt som flera av de delasppekter som beskrevs i den föregående konsekvensutredningen saknas i det aktuella ärendet. Vad gäller beskrivningen av berörda företag så är denna tydlig. Samtidigt uppfattar Regelrådet att förslaget innebär att fler företag än de som anges i konsekvensutredningen kan komma att ingå i krishanteringsfunktionen, beroende på om och hur Riksbankens föreskrifter ändras. Regelrådet finner beskrivningen av berörda företag godtagbar, men vill understryka behovet av att konsekvenser av en eventuell framtida föreskriftsändring utreds.

Förslagsställarens beskrivning av påverkan på företagens kostnader är kvalitativ och uppskattningar av påverkan på företagens kostnader, såväl som intäkter, saknas. Regelrådet uppfattar att det finns utmaningar i att till exempel kvantifiera vilka arbetsinsatser som kan komma att krävas av företag i händelse av kris då det beror på krisens omfattning och varaktighet, och att det därmed finns utmaningar i att uppskatta relaterade kostnader för företagen. Regelrådet finner dock att konsekvensutredningen hade kunnat kompletteras med exempelberäkningar utifrån ett eller flera scenarion. Regelrådet finner således beskrivningen av påverkan på företagens kostnader bristfällig. Vad gäller påverkan på företagens intäkter finner Regelrådet inget i konsekvensutredningen som talar för att någon sådan direkt påverkan uppstår, likväl bör det i konsekvensutredningen finnas en beskrivning samt motivering till varför en redogörelse av förslagets påverkan på företagens intäkter saknas. Regelrådet finner därmed avsaknaden av en beskrivning av påverkan på företagens intäkter bristfällig.

Regelrådet konstaterar vidare att en beskrivning av särskilda hänsyn till små och medelstora företag saknas. En beskrivning av särskilda hänsyn till små och medelstora företag är en väsentlig del i en konsekvensutredning till ett förslag som innebär effekter för företag. Om en sådan beskrivning saknas så bör det motiveras. I detta fall ser dock Regelrådet, utifrån den information som framgår i konsekvensutredningen, inget som talar för att små och medelstora företag påverkas särskilt. Regelrådet finner dock att en motivering hade varit önskvärd med en motivering till varför en beskrivning av särskilda hänsyn till små och medelstora företag saknas. Regelrådet finner avsaknaden av en beskrivning av särskilda hänsyn till små och medelstora företag godtagbar.

Beskrivningar av alternativa lösningar, nollalternativet, hur och när förslaget kan utvärderas och åtgärder för att begränsa förslagets kostnader eller andra effekter saknas, vilket är en brist. Regelrådet finner övriga delasppekter, utöver de som nämns ovan, tillräckligt tydligt redovisade och därmed godtagbara.

Avslutningsvis konstaterar Regelrådet att konsekvensutredningen i lagrådsremissen saknar en del av den information och de resonemang som fanns i konsekvensutredningen till promemorian. Vad gäller de brister som Regelrådet påpekade i det tidigare ärendet, gällande kvantifiering av påverkan på företagens kostnader, har inga kompletteringar skett. Därutöver har en ny förordning om konsekvensutredningar (2024:183) trätt i kraft som ställer ytterligare krav på vad en konsekvensutredning ska innehålla. Konsekvensutredningen har inte kompletterats utifrån dessa nya krav. Sammantaget finner Regelrådet därför att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 24 september 2025.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Roland Sigbladh och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Erik Palm.

Anna-Lena Bohm

Ordförande

Erik Palm

Föredragande